Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING OP BWO 2 JULI 2026

Nota actief openbaar
Ja

Aan Minister BZK, Staatssecretaris JenV
Van BZK/CZW en JenV/SBR

Onze referentie
2026-0000540223

Datum
15 juni 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
JenV/DWJZ/SBR

Bijlage(n)
1

nota

Brief voortgang voorstel Wet versterking waarborgfunctie Awb

Aanleiding

De vorige SJenV heeft aan de Tweede Kamer toegezegd om in Q1 2026 een brief te sturen over de voorgang van het voorstel Wet versterking waarborgfunctie Awb. Deze toezegging volgde op de vraag van het Kamerlid Sneller naar de stand van zaken van het wetsvoorstel en het verzoek om inzichtelijk te maken welke onderdelen van het voorstel kosten met zich meebrengen. Bijgevoegde conceptbrief strekt tot nakoming van die toezegging. Op 2 juli spreekt u gezamenlijk over deze brief en de implicaties van de voortgang van het wetsvoorstel.

Geadviseerd besluit

- U wordt gevraagd bijgevoegde brief vast te stellen en daarbij een keuze te maken tussen:
  a) het ambtelijk advies van JenV om met de brief een tabel mee te sturen van de kosten per ministerie;
  b) het ambtelijk advies van BZK om dit niet te doen.
  Zie deze tabel aan het einde van de brief
- U wordt gevraagd te besluiten of deze brief voorafgaand aan verzending aan de MR moet worden voorgelegd:
  a) het ambtelijk advies van JenV is om dit te doen;
  b) het ambtelijk advies van BZK is om dit niet te doen.

Kern

- Het wetsvoorstel is in de eerste helft van 2024 in (internet)consultatie geweest.
- Tevens zijn 60 uitvoeringstoetsen gedaan.
- Het voorstel wordt inhoudelijk in grote lijnen omarmd, maar de begrote uitvoeringskosten lopen op tot structureel ten minste 300 miljoen euro.
- Voorgesteld wordt om deze kosten naar beneden te brengen door het wetsvoorstel aan te passen door sommige onderdelen te verduidelijken, of minder verplichtend te maken.
- In de brief wordt daarom aangekondigd dat een aantal onderdelen wordt aangepast en een aantal andere onderdelen wordt uitgesteld naar een volgende tranche.
- In de brief wordt gemeld dat in de eerste tranche i.i.g. de volgende onderdelen worden opgenomen:
  - codificatie van het dienstbaarheidsbeginsel;

  - verduidelijking van de rechtsmiddelenclausule;
  - een wettelijke verplichting om melding te maken van de wijze waarop contact over de inhoud van het besluit kan worden opgenomen;
  - begrijpelijke motivering;
  - codificatie evenredigheidsjurisprudentie bij de inherente afwijkingsbevoegdheid bij beleidsregels;
  - verruiming van de betalingsregeling en de kwijtschelding bij bestuursrechtelijke geldschulden;
  - codificatie evenredigheidsjurisprudentie bij gefixeerde bestuurlijke boetes;
  - verruiming verschoonbaarheid van termijnoverschrijding in bezwaar en beroep;
  - verruiming hoorplicht bij kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond bezwaar;
  - volledige heroverweging in bezwaar;
  - verbetering van de kennisname van op de zaak betrekking hebbende stukken;
  - verduidelijking procedurele openbaarheid;
  - verbetering van de positie van de burger in procedures bij de bestuursrechter (burgerlus/tussenuitspraak).
- In de brief wordt de *ambitie* geformuleerd ook de onderwerpen verruiming van het evenredigheidsbeginsel en bepalingen over het verplicht contact opnemen met de bezwaarmaker mee te nemen.
- De definitieve keuze over de inhoud van het wetsvoorstel wordt gemaakt nadat de voorgestelde aanpassingen aan de uitvoeringsorganisaties zijn voorgelegd.
- Specifiek de verruiming van het evenredigheidsbeginsel en het verplicht contact opnemen met de bezwaarmaker zullen worden voorgelegd voor een aanvullende uitvoeringstoets. In de brief staat dat pas als over deze twee onderwerpen duidelijkheid is over de uitvoerbaarheid en financiële gevolgen, wordt besloten of het haalbaar is deze in de eerste tranche op te nemen.
- JenV wil in de brief graag een tabel met de kosten per ministerie opnemen, omdat hiermee inzichtelijk is dat bepaalde beleidsterreinen (onderwijs, sociale zekerheid, Belastingdienst/Toeslagen) mogelijk fors geraakt worden door het voorstel. Voor JenV is daarbij de rechtspraak een belangrijke kostenpost.
- BZK vindt dit niet nodig omdat er in dit stadium nog geen besluiten met financiële consequenties worden genomen en de bedragen met de aanvullende uitvoeringstoetsen nog kunnen wijzigen.
- BZK vindt het om dezelfde redenen ook niet nodig om de brief aan de MR voor te leggen.
- JenV is van oordeel dat de brief wel eerst aan de MR moet worden voorgelegd, omdat ambities worden uitgesproken voor de eerste tranche waar vooralsnog geen dekking voor beschikbaar is en de claims hiervoor zijn aanzienlijk.

Toelichting

- De hoogste kosten worden vooral toegerekend aan:
  - de verruiming van de toepassing van het evenredigheidsbeginsel bij gebonden bevoegdheden in formele wetten en
  - de verplichting om in het kader van een oplossingsgerichte bezwaarbehandeling overleg te voeren met belanghebbenden bij een ingediend bezwaarschrift.
- De verwachting is dat de begrote kosten bij de verruiming van het evenredigheidsbeginsel omlaag kunnen worden gebracht door in de toelichting

een aantal misverstanden en zorgen bij uitvoeringsorganisaties weg te nemen. O.a. wordt verduidelijkt dat het aantal te verrichten evenredigheidstoetsen en de daarbij per keer te verrichten inspanning is gereduceerd ten opzichte van de percepties uit de uitvoeringstoetsen.
- De begrote kosten voor het overleg in bezwaar kunnen waarschijnlijk omlaag worden gebracht door de wettekst fors aan te passen en daarin de verplichting tot overleg te beperken tot de indiener en daarbij bestuursorganen meer vrijheid te geven bij de keuze dit instrument al dan niet in te zetten.

Politieke context
- De wens tot versterking van de waarborgfunctie van de Awb heeft een sterke impuls gekregen met de kinderopvangtoeslagaffaire.
    - In het wetsvoorstel zijn enkele moties verwerkt waaronder de motie Jetten/Marijnissen uit januari 2021voor de versterking van onder meer het evenredigheidsbeginsel.
- In rapporten van de Staatscommissie rechtsstaat en de Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening wordt gepleit voor verschillende onderdelen uit het wetsvoorstel, waaronder de evenredigheid en het vergroten van persoonlijk contact tussen overheid en burger.
- Het wetsvoorstel is opgenomen in het coalitieakkoord. Daar staat ook het vergisrecht genoemd. Dat is geen onderdeel van de eerste tranche.
- Het voorstel kan op termijn een belangrijke bijdrage leveren aan het herstel van vertrouwen tussen burger en overheid en daarmee aan een weerbare democratie.
- Met name D66 (Sneller) vraagt voortdurend om resultaten op dit dossier.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
nvt

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	conceptbrief aan de Tweede Kamer	